

Stále větší množství informací je dosažitelné stále většímu počtu lidí. Před deseti či patnácti lety bylo nepředstavitelné, že by vlastně kdokoli, kdo usedne k počítači, mohl doslova celému světu sdělit údaje, projevit své názory nebo jen poskytnout informaci o svých momentálních pocitech. Takzvané internetové blogy, které to umožňují, jsou věci poměrně novou. Ale i v prostém hledání informací se ještě donedávna zdálo například mnoha vědcům neuvěřitelné, že budou moci nahlížet v klidu domácího počítače přímo do knih, publikací či databází knihoven prestižních univerzit z druhého konce světa. A co třeba samostudium po internetu? Možná účinnější než sedět v lavici. Informace tak mají význam pro každého, pro celou společnost pak zcela neodiskutovatelně - jejich snadná dostupnost v explozi informačních a komunikačních technologií způsobuje, že společnosti (nebo například trhy) fungují jiným způsobem.

Informace však nejsou totéž co znalosti, prohlásil svého času Albert Einstein - a to tehdy ani nemohl tušit, co všechno informační věk přinese. Od samotného získání informace k jejímu zhodnocení totiž není jen krůček, ale často velký krok. A žádá si energii. Je samozřejmě důležité něco se prostřednictvím informace dozvědět. Ale ještě důležitější je schopnost informaci zařadit, zpracovat ji, rozvinout, utvořit si s její pomocí názor.

Co je pozitivní a co negativní na informacích? To pozitivní jsme již zmínili: je jisté, že rozvíjejí - nebo přesněji mohou rozvíjet - pohled na svět. Háček je však v tom, že "bombardování" informacemi nejen spotřebovává, ale často i otupuje naši pozornost. Zavádí nás do roztočené spirály dalších a dalších nových faktů, které už pouze zaznamenáváme a na jejich zařazení a "zpracování" nemáme čas. Kapitolou samou o sobě je produkce dezinformací, ke které rovněž dochází. Proto je spolehlivost informací samozřejmě jedním z jejich nejdůležitějších rysů. Nahlížejme však na věc pozitivně - je důležité si umět vybírat.

Mnoho informací se týká čísel. Produkuje je statistika. V té se během času vytvořila celá soustava utříděných dat srovnaných do dlouhých časových řad. Popisují, co se děje s obyvatelstvem, s územím republiky, s jejím životním prostředím, jak se mění ekonomika, životní úroveň lidí, jak je to s jejich možnostmi pracovat či bavit se v takových oblastech jako je kultura či sport. Statistická data ukazují také vývoj ve vzdělávání, prozradí, jak se země stará o staré či nemocné. Statistika samozřejmě předkládá i pohled na jiné státy, umožňuje tedy srovnání. Ke všemu zmíněnému používá tak zvaná "tvrdá" či "měkká" data, aby bylo možné odlišit čísla založená na přesném pozorování a zjišťování od těch, která zaznamenávají skutečnost s větší mírou nejistoty. Je jisté cítit rozdíl mezi spolehlivostí údaje, že nejdelší státní hranici má Česká republika s Německem a informací z průzkumu o tom, jakou lidé očekávají svoji budoucí ekonomickou situaci v příštím půlroce.

Má jisté smysl pochopit svět - nebo se o to alespoň snažit. Za pomoci informací. Třeba těch, které najdete na následujících stránkách. Pojdme na to.

Ing. Jiří Křovák, CSc.
1. místopředseda ČSÚ